

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Complectens Constitutiones Benedicti XIV. ab Anno 1746. usque ad
Annum 1749

Luxemburgi, 1753

XL. De Jurisdictione Episcopi Spirensis in Ecclesiam Collegiatam Béatæ
Mariæ Virginis in Bruchsal, ejusque Capitulum. 16. Decembris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74761](#)

1747.

obligatione omnium suorum bonorum, tum quod res, in quam facta est hujusmodi translatio, libera est, tum etiam de evictione, in ea forma, qua in hac Romana Urbe praestari solet.

Quæcumque autem superius statuta sunt de prædiis urbanis, seu domibus, ædificiisque dñutis, seu ruinosis, areis, locis, aut sponte, aut coacte vendendis, vel etiam a directis Dominis liberandis, ea locum omnino habent, etiam ad Ecclesiæ, ad cuiusvis ordinis Monasteria, & etiam Mendicantium domos, aliaque loca Religiosa, necnon Hospitalia, Sodalitataque, aut Confraternitates, ceteraque Pia Loca pertineant, dummodo neque contigua Ecclesiæ, Monasteriis, Hospitalibus, Religiosisque, ac Piis Locis hujusmodi, neque intra illorum septa consistant; sive sint laicalia, & cùcumque fidei-commisso, substitutioni, successioni, vel dispositioni obnoxia; & tam hæc laicalia, quæ illa Ecclesiastica eorum, qui illa reliquerunt, seuderedunt, ultima, vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocumque onere gravata.

Ad supradicta autem omnia & singula facienda, & exequenda, & in illis, & pro illis summarie, & simpliciter, & de plano, solaque veritate inspecta procedendum, plenam liberamente auctoritatem, & potestatem dicto Gubernatori pro tempore, de consensu tamen Cardinali Praefecti Congregationis prædictæ super consultationibus negotiorum Status Ecclesiastici in Ecclesiasticas Personas, eidemque Gubernatori ex consilio prefatorum Magistrorum viarum in Laicas, de eadem Potestatis plenitudine, præsentis Constitutionis auctoritate, tribuimus & demandamus.

Decernentes eadem omnia, & singula, quæ supra statura sunt, si quando in aliquo cau de eorum sensu controversia contingat, in eam partem interpretanda esse, quæ ad Urbis ornatum magis facere videbitur; ac semper, & ubique sive in judicio, sive extra judicium, favorabilia conferi. Et ita ab omnibus Judicibus, etiam Palatii Apostolici Auditoribus, & Cardinalibus, sublata quavis aliter interpretandi, & judicandi potestate, interpretari, & judicari debere; Et si fecis fiat, fore irritum, & inane.

Non obstantibus præmissis, ac felicis recordationis Symmachi, & Pauli II. de rebus Ecclesiæ non alienandis, aliisque Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus etiam Imperialibus, dictæque Urbis, atque Ecclesiæ, Monasteriorum, & Locorum Religiosorum, sive Piorum, Ordinumque, quorum bona hujusmodi fuerint, statutis, & consuetudinibus, nec non testamentum voluntaribus, aliisque dispositionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, & Literis Apostolicis eisdem Ecclesiæ, Monasteriis, & Locis, corumque Superioribus, Capitulis, & Conventibus, aliisque quibuscumque concessis, & quibusvis aliis Sedis Apostolica indulgentias, per quæ præsentium executio, & per eas tributaria iurisdictio explicatio posset quomodolibet impediri, vel retardari; quibus omnibus, eorum tenores pro plenè, & integrè expressis habentes, de potestatis plenitudine prædicta derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum licet paginam hanc nostræ ordinationis, concessionis, præcepti, indulti, statuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotenti Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Domini millesimo Septingentesimo quadragesimo septimo, pri-

die Kalend. Octobris, Pontificatus Nostri Anno Octavo.

Pro Domino Cardinali Passioneo

Jo. Florius Substitutus,

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

N. Antonellus Pro-Abbreviator.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevium.

De Jurisdictione Episcopi Spirensis in Ecclesiam Collegiatam Beatae Mariae Virginis in Bruchsal, eisque Capitulum.

X L

B E N E D I C T U S E P I S C O P U S,
S e r v u s S e r v o r u m D e i . A d p e r p e t u a m r e i
m e m o r i a m .

C AUSARUM Palatii Apostolici Auditorum Col-
legium, quod vulgo Rotam Romanam vocant, ex duodecim Viris, Juris Civilis, & Canonicis Scientia æqua, ac probitate insignibus, & è diversis terrarum Orbis partibus in hanc Almam Urbem accisis compositum, Romani Pontifices Prædecessores Nostri summo semper in honore habuerunt, eosque in rebus arduis quan-
doque consulere, & eorum opera, atque industria in Causis coram se cognoscendis uti quo-
que consueverunt. Nos igitur in eadem Beati Petri Cathedra Divino consilio colloca-
ti, Nostrorum Prædecessorum exempla sequi, eorumque vestigiis insistere cupientes, quæ probè, re-
cteque ab eisdem Prædecessoribus constituta, di-
que retenta sunt, servare, ac custodire, quan-
tum in Nobis est, temporumque, ac rerum
conditio finit, summopere studemus, atque fatigim-
us. Itaque quatuor ab hinc annis veterem con-
troversiam, quæ ab antiquissimo tempore inter-
cedebat inter Episcopum Conversanum ex una, ac
Magnum Magistrum, & Fratres Milites Mi-
litia Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani
ex altera Partibus, ad Nostram cognitionem
revocavimus, & juribus utriusque Partis maturè
per perspicere, adhibitis insuper in consilium dilectis
Filiis prædictis Causarum Palatii Nostri Audit-
oribus coram Nobis ea de Causa congregatis,
eorumque sententis auditis, supremo iudicio
Nostro decidimus, ac definitivimus, ut videre
licet in Nostri Bullarii Tomo XVI. Constitut.
LXXVI. pag. 142. & seqq.

Pontificis,
Præcessorum
morem
sequetus. Au-
ditorum Ro-
ta consilio uti-
tur.

Id ipsum nuper agendum duximus in Causa, quæ vertebatur inter dilectos Filios Canonicos, & Capitulum Ecclesiæ Collegiate Odeneheimensis in Bruchsal ex una, & dilectum Filium Promotorem Fiscalem Curia Episcopalis Spi-
rensis ex altera Partibus, quā ad Nostram cognitionem a quocumque Tribunalis avocatam, posteaquam Advocatos, utriusque Partis Jura tam voce, quam scripto tuentes, audivimus, Apostolica, aliaque Privilegia, atque Diploma-
ta, ceteraque omnia per Nos ipsos accu-
ratae inspeximus, & interiora Causæ rimati sumus, rogatis eorumdem dilectorum Filiorum Palatii Nostri Auditorum sententiis, ad par-
cendum litigantium expensis, & consulehdum paci, & concordia Ecclesiæ, quæ hujusmo-
di litibus, & controversiis non paulum intertur-
batur, interposito supremo iudicio Nostro, &
auctoritate Apostolica, modo, & forma inferius a Nobis exprimendis, terminare voluimus.

Monasterium in loco Odeneheim Diœcesis Spirensis a Brunone Archiepiscopo Trevirensi fundatum esse sub invocatione Sanctorum Apo-
stolorum Petri, & Pauli, & sub Regula Sancti Benedicti, narrat Thitemius in Annalibus Hirsaugiensibus Tomo I. ad Annum Christi

Causarum
tentias ex-
quirit in Cau-
sa Spirensis
prætentia Ex-
emptionis.

Collegiate
Odenehei-
mensis origo;
& vices.

MCXXXIII., eique Monasterio pro dote assig-
nata fuisse bona de domestico ipsius Brunonis
patrimonio, consentiente Popone ejus fratre;
ad illud autem inhabitandum missos fuisse ab Ab-
bate Volmario nonnullos sua Congregationis
Monachos, atque inter eos Eberardum Monachum
sanctitatem vitam, & regulari observantia
eximium, qui primus ejusdem Monasterii Ab-
bas fuit. Eadem referuntur etiam a Joanne
Mabillonio in suis Annalibus Ordinis S. Benedic-
ti pag. 98. novissima Editionis Lucensis. Ali-
quot Sculpsis elapsis Anno MCCCCXCIV. ab
Alexandro VI. Prædecessore Nostro, ad enixas
Maximiliani I. Imperatoris preces, Monasterium
è Regulari ad statum secularis redactum
est, illudque in Collegiatam Ecclesiam secular-
rem, pluribus Canoniciis, & Dignitatibus
confutatis, erectum; deinde vero ejusdem Ecclesie
Collegiatæ secularis Capitulum translatus
fuit ad Ecclesiam Beatae Mariae Virginis
Oppidi Bruchsalen, quod pariter intra ejusdem
Diocesis Spirensis fines contineatur.

Capituli
Bruchsalensis
intentio.

Partitio Cau-
fa.

De Instru-
mentorum e-
ditorum fide,
disquisitio o-
mittitur.

Regula Juris
in hujus ge-
neris contro-
versias.

Hujus Collegiatæ Ecclesie secularis Canonicii, & Capitulum contendebant, se in omnibus prorsus exemptos esse a jurisdictione Ordinaria Episcopi Spirensis: & tribus veluti firmissimis fundamentis eorum intentio innitebatur; nempe iis primo, quæ per id tempus perfecta fuerunt, quo tempore Monasterium cum Monachorum Conventu in loco Odenheim permanit; deinde iis, quæ sequuta sunt cum Monasterium ad statum secularis redactum fuit; & demum iis, quæ acta sunt, posteaquam Monasterium è loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalense translatum est. E diverso Promotor Curia Episcopalis Spirensis affirmabat, Capitulum Odenheimense, in omnibus illis statibus, ac temporibus, Episcopali jurisdictioni semper subiectum fuisse.

In primis autem a Capitulo in medium pro-
lata fuerunt plures Apostolica Literæ, seu Bulle Romanorum Pontificum Prædecessorum No-
strorum, & nonnulla Imperatorum Privilegia, seu Diplomata. At a Promotore Curia Episcopalis probationes ex illis desumptæ elide-
bantur exceptione falsi; qua exceptione in re-
hauit dissimili usus est etiam Petrus Blesensis in
Epistola ad Alexandrum III., quæ est sexagesima
octava, & sub nomine Richardi Archiepi-
scopi Cantuarientis circumferri solet: *Falsorum enim, inquit, præstigiosa malitia ita in Episcoporum contumeliam se armavit, ut falsitas in omnium fere Monasteriorum exemptione prevaleat, nisi in decisionibus, & examinationibus faciendis, Index veritatis exactione distillissimus intercedat.* Exorta inter Partes hujusmodi disputatio-
ne, eaque exardescente, judiciale discep-
tationis ordinem sequendo, necessarium omnino fuisse, de veritate, seu falsitate dictarum
Literarum, seu Diplomatū judicium proferre, juxta monitum Prædecessoris Nostri Bonifacii VIII. in Cap. *Cum Personæ, de Privil. in sexto*: *Statuimus, ut bi, qui se afferunt per privilegia, seu indulgentias Apostolicae Sedis exemptos, a Locorum Ordinariis requisiti; hujusmodi privilegia, vel indulgentias, quibus se dicunt fore munitos &c. ad legendum integraliter exhibere teneantur.* Sed visum est, hujusmodi examen veritatis, seu falsitatis dictarum Bullarum, & Diplomatū, ad Cauſa definitionem parum, aut nihil conferre, ut melius constabat ex iis, quæ inferius dicentur.

Etenim admissa etiam hujusmodi Apostolica-
rum Literarum, aliorumque Diplomatū veri-
tate, nihilominus totius controversia summa
expendenda remanebat ad regulas Juris Ca-
nonici. Cumque, juxta eas, assentientia Juris mil-
iter pro Jurisdictione Ordinaria; profecto, si
quis ab ea exemptum se esse contendat, evince-
re id debet argumentis, & probationibus a Jure
Canonico præscriptis, iisque minimè dubiis,

sed omnino certis, ac manifestis.

Nam usque ab Ecclesiæ Seculo quinto, cùm
quidam Monachi impii Barsumæ affectæ asser-
rent, se Episcopis Palestinae, in quorum Diocesi-
bus sita erant Monasteria, minimè esse sub-
ditos, neque sub eorum Jurisdictione, ac po-
testate positos; Patres Concilii Generalis Cal-
cedonensis Can. 4. decreverunt: *Monachos, qui sunt in unaquaque Regione, & Civitate, Episco-
po subiectos esse.* Celebre est quoque in hac
re dictum illud Pontificis Hadriani II. in Epis-
tola ad Carolum Regem, *quam refert Seculo
nono Cardinalis Baronius Tomo X. suorum An-
nialium ad Annum 871. pag. 501. Romanae Editionis:* *Nostris enim, quia omne Monasterium in
potestate Episcopi consistere debet, juxta Canon-
icam Sanctionem.* Neque silentio prætereundum
est, quod juxta Concilium Aurelianense re-
latum in *Carone omnes Basiliae, XVI. queſt. 7.*,
Ecclesiæ omnes, quæ in Diocesi reperiuntur,
Episcopo subiecta sunt: *Omnes Basiliae, quæ
per diversa loca conſtructæ sunt, vel quotidie con-
fruntur, in Episcopi potestate conſilunt, in cuius
territorio posita sunt.* Quamobrem onus est
prætentis exemptionem ab Episcopali juris-
dictione, id certum, ac probatum facere, aut
Privilegiis, aut Prescriptione legitima, quæ
consequenter ad titulum, causam, & funda-
mentum præscribendi præbuerit; ut proficitur
idem Prædecessor Noster Bonifacius VIII. in
cit. Cap. *Cum Personæ, de Privil. in sexto*, hujus-
modi verbis: *Cum de jure communi Ordinario-
rum intentio sit fundata, sua jurisdictione (lo-
quitur de Episcopis) ut possint liberè in eosdem,
donec per prescriptione Canonica (aut de privilegiis,
de quibus antea loquutus fuerat) ut præmissum
est, fecerint plenam fidem.*

Id autem amplius in specie proposta accedit, quod quum agatur de plenaria exem-
ptione, & libertate indefinita a potestate, &
jurisdictione Ordinaria, ac proinde non solum
ab illis juribus, quæ ad legem Diocesanam re-
feruntur, sed ab illis quoque, quæ recipiunt le-
gem jurisdictionis, nimurum a correctione, &
emendatione: opus est, ut privilegium ex ple-
nitudine Apostolicae Auctoritatis promanet; cum
Episcopus ex limitata sua Auctoritate concede-
re nequeat plenam, & absolutam exemptionem,
ut docent Juris Canonici Interpretæ in
Cap. *Constitutus, de religiosis Domibus;* quorum
antiquissimus est doctus Prædecessor Noster In-
nocentius IV. in dicto Cap. *Constitutus num. 2.*
*Non potest, loquitur de Episcopo, in toto jus
Episcopale dimittere, & Ecclesiam a tota sua ju-
risdictione dimittere &c. Ahi dicunt, quod non
valuit hæc concessio suis juribus, sed confirmatio
Pape tantum &c. sola confirmatio sufficit ex
scientia Papa concessa.*

Profecto ad Monasterium a Brunone Archie-
piscopo Trevirense, ut dictum est, fundatum
in loco Odenheim, pertinent Testamentum ejus-
dem Brunonis, Constitutiones omnes Pontificiæ,
quæ in hac causa exhibitæ fuerunt usque
ad Alexandrum VI., tum etiam Imperialia om-
nia Diplomata.

Prolatum quidem non est Testamentum Archie-
piscopi Brunonis; sed ejus tenor plenè relatus est
in duobus Privilegiis, seu Diplomatibus Henrici
IV. & Friderici I., quæ sicut superius indicatu-
mus est, nunc pro authenticis ponuntur, quia in
eorum veritate examinanda supersedendum
esse censuimus. In suo Testamento Archiepi-
scopus Bruno Monasterium cum suis pertinen-
tiis Romana Ecclesiæ subjicit, solutionem anni-
ni Census exhibet, aliam quamcumque per-
sonam excludit, & uni Abbati illud subjicit
vult; præcipit Abbatis electionem a Monachis
dumtaxat faciendam, eorumque in potestate
esse jubet, illum regimine destituere, si male

in

1. De Testa-
mento Bro-
nonis Foun-
datoris.

2. De his
pertinet ad
primum Mo-
nasterium.

in gubernando Monasterio versetur, iisque etiam potestatem facit eligendi Advocatum, seu Monasterii Defensorem.

Omissis, quæ ad rem pertinent; tria in Testamento ex-penduntur.

De subjectione Monasterii Beato Petro, & Sanctæ Romanae Ecclesie, tum etiam de solutione anni Census, verba hoc loco facere omitterimus, quia Nobis inferius ea de re loqui necesse erit: Superfluum quoque est de exclusione Secularis potestatis differere, cui nihil commune est cum exemptione a jurisdictione Ordinaria, & Spirituali Episcopi. Itaque, quod ad Testamentum Brunonis attinet, totius investigationis summa ad tria redigitur, scilicet ad facultatem eligendi Abbatem, privandi eum regimine, si male regat, & ad libertatem eligendi Advocatum, seu Defensorem. Harum autem omnium nulla res est, que ad plenariam exemptionem a jurisdictione Ordinaria Episcopi stabilendam inserviat.

Abbatis elec-tio Patronis alibi refer-vata.

Etenim ineunte seculo XI. Theudaldus Marchio fundavit celebre Monasterium Sancti Benedicti in Polirone in Stato Mantuano, eique amplissima latifundia assignavit, reservata sibi, iisque Successoribus, & Hereditibus facultate nominandi Abbatem, ad quem regimen Monachorum, qui Regulam Sancti Benedicti profitebantur, pertinet: *Hoc Monasterium nulli Regi, nec alicui Potestate concedimus, ut habeant aliquam potestatem alicui pro quo quis ingenio dandi, neque alicui Archiepiscopo, vel Episcopo constringendi, aut inquietandi, sed in perpetuum in meam, & in meorum Heredum, & qui de eis legitimè nati fuerint, ut supra legitur, permaneant potestatem. Præterea volo, & statuo, ut Abbas ipsius Monasterii, qui a me, vel a meis Hereditibus, & qui de eis legitimè nati fuerint, ut supra legitur, missus fuerit, benedictionem, & consecrationem sua Mantuanæ Ecclesie primo postuletur, & si evenerit, quod Episcopus Mantuanensis Ecclesia refutaverit &c. ad quemcumque Episcopum voluerit, vadat, & benedictionem sacrationis ab eo recipiat, abque alicuius contradictione: sunt verba Instrumenti foundationis, rudi illius atatis filio conscripti, & quæ edita sunt in fine historiæ ejusdem Monasterii, quam bonum. Abbas Bacchinius literis tradidit.*

In hoc Mo-nasterio Mo-nachis tri-butur, cum faciliate de-ponendi Ab-batem.

At vero diversam viam, ac rationem sequutus est Archiepiscopus Bruno, cum Sæculo post Monasterium Odenheimense fundavit: Nam, consentaneè ad Regulam S. Benedicti, voluit, ut Monachi Abbatem sibi eligerent; id quidem solummodo addidit, quod in Regulis S. Benedicti non continetur, immo quod Juri Canonico contrarium est, nempe si Abbas in gubernatione Monasterii perperam versaretur, priuari posse a Monachis, & alium in ejus locum eligi. Siquidem legitur in *Can. Monasteria, XVIII. quest. 2, quod Monasteria, vel Monachorum Disciplina, ad eum pertinent Episcopum, in cuius sunt Territorio constituta. Ad Episcopum igitur pertinebat, irreligiosum Abbatem in ordinem redigere, vel, si opus esset, Abbatiam ipsi adimere, ut etiam scriptum est in Can. si quis Abbas, loco laudato: Ab Episcopo, in cuius Territorio constitit, & a vicinis Abbatibus, & ceteris Deum timentibus, a suo arceatur honore, etiam omnis Congregatio vitiis suis consentiens cum Abbatem habere voluerit. Verumtamen ex præmisili affirmari nequaquam potest, Archiepiscopum Brunonem ab electione Abbatis Episcopum omnino excludere voluisse; quoniam cum in sua Testamento loquutus est de Monachorum facultate in Abbatem sibi eligendo, eoque exauforando, si, posteaquam bonus electus esset, improbus fieret; nequitum de casu illo cogitavimus, quo a malis Monachis deterior Rector, & Abbas eligeretur; quo casu Regula, quam Sanctus Benedictus omnes suos Monachos servare voluit, quamque Archiepiscopus Funda-*

tor in suo Monasterio profitendam esse præscriptum, potestatem facit Episcopo, se ingerendi in ipsius Abbatis, & Monasterii reformatione, usque ad depositionem Abbatis, & alterius deputationem; ut legitur cap. 64. ejusdem Regule: *In Abbatis electione illa semper consideretur ratio, ut hic constituantur, quem sibi omnis concors Congregatio secundum timorem Dei, sive etiam pars, quamvis parva, Congregationis seniori consilio elegerit. Virtus autem merito, & sapientia doctrina eligatur, qui ordinandus ei, etiam si ultimus fuerit in Ordine Congregationis. Quod si etiam omnis Congregatio vitiis suis (quod quidem absit) consentientem personam, & virtus ipsa aliquatenus in notitiam Episcopi (ad cuius Diœcesim pertinet locus ipse), vel Abbatibus, aut Christianis viciniis claruerint, prohibeant pravorum prævalere consensum, & Domini Dei dignum constituant dispensatorem.*

Facultas sanè data Episcopo, se eo casu intergerendi, prætempore exemptionem ab ejus auctoritate omnino excludit; quod bene animadvertis, qui declarationes scripsit ad Regulam Sancti Benedicti, pro eo, quod ad gubernium Monachorum Congregationis Cassinensis attinet, quod Opus confirmatum est in forma specifica a Venerabili Servo Dei Prædecessore Nostro Innocentio XI. Anno MDCLXXX. Siquidem Author ille, ad ea verba Regula ad notitiam Episcopi, quæ paulo ante a Nobis relata sunt, adnotat, quod cum hodie Congregatio Cassinensis amplissimis Privilegiis exemptionis ab auctoritate Episcopali, quæ omnibus nota sunt, fruatur, ex laudatis verbis minime prætendi potest, eam Episcopali jurisdictioni subjectam esse: *Hodie ex Indulto Apostolico tota nostra Congregatio, & singula Monasteria exempta sunt ab Ordinariorum jurisdictione, & immediate Apostolice Sedi subjecta.*

Nec majoris ponderis ad id, de quo agitur, reputanda sunt cetera omnia, quæ in Brunonis Testamento ab Imperatoribus confirmato continentur, quia universa pertinent, vel ad liberum Abbatis regimen, vel ad Regularem observantiam, vel ad necessariam Monachorum quietem, quæ minime excludunt auctoritatem Episcopi; ut bene deducitur ex cap. 1. lib. 1. *Formularium Marculphi Monachorum*, quod Opus Sæculo VII. compositum, initio Sæculi XVII. a Bignonio publicatum est. Nam in eo Capite, posteaquam id omne expositum est, quod respicit electionem Abbatis, observantiam Regularem, Monachorum quietem, pacificam bonorum possessionem, quæ omnia ex relata Privilegiis formula auctoritatem, & firmitatem habebant, hujusmodi verba sequuntur: *Et si aliquid ipsi Monachi de eorum Religione tepidi, aut secus egerint, secundum eorum Regulam ab eorum Abbatore, si prævales, corrigitur. Si autem, Pontifex de ipsa Civitate exercere debet; quia nihil de canonica auctoritate conveillatur, quidquid domesticis fidei pro quietis tranquillitate tribuitur: Iridem Franciscus Florensi in suis Operibus legalibus tom. 1. pag. 264. asserta diversa Privilegia a Galliarum Episcopis ejusdem Regni Monasteriorum in Concilis Nationalibus, aut Provincialibus concessa; addit postea pro maiori solemnitate a Regibus confirmata fusse; subinde appositæ ad rem nostram ita scribit: Hujusmodi vero Privilegiis hac forma impetratis, & confirmatis, Reges Nostri consensum accommodabant, & concessiones largiebantur, in quibus singillatim, & per partes singuli articuli recensabantur; qui tamen articuli omnes ad liberum Abbatis electionem pertinebant, quæ Congregationi permittebatur, & ad liberam rerum, & bonorum Monasterio Oblatorum administrationem, & dispositionem; Regula, quæ a Fundatoribus ipsius Monasterii constituta fuerat, in omnibus cunctis.*

Quæ stante, corruunt omnia modis exemptio.

Quæ nec in-ducitur per ea, quæ dis-ponuntur, quoad internum Monasterii regi-men.

Facultas eli-
gendi, & di-
mittendi Ad-
vocatum, non
officit jurisdi-
ctioni Ordinarii.

De Constitu-
tionibus
Pontificum
Romanorum.

Exemptio
Monasterio
concedi non
poterat ab
Archiepisco-
po Treveren-
sine consensu
Episcopi Spi-
rensis.

Sedes Apo-
stolica non
confuevit si-
ne causa ex-
emptions
plenariae
concedere,
absque Super-
riorum con-
senso.

salva Episcoporum in reliquis omnibus competenti,
& canonica jurisdictione in Monachos.

Et quoniam plures in Brunonis Testamento facultas tribuitur Monachis eligendi sibi Advocatum, eumque in ordinem redigendi, si prave munere suo fungatur; tum etiam ipsi Advocate potestas sit, ut invitante Abbatte, & venia a Rege imperata, conventus juridicos habere possit in locis dominio Monasterii subjectis; haud alienum a re proposita erit, si hoc loco indicabimus, Advocatos, qui olim ad Ecclesiis pro iuribus suis in Foro tuendis eligebantur, paulatim coepisse juridicendi assumere potestatem, pingues redditus, & ampliora honoraria sibi exposcere, quin etiam armis, ac militibus adversis invadentes bona Ecclesiae regere; qua omnia quisque per se videre potest apud Thomassimum de vet. & nov. Eccles. disciplina par. 3. lib. 2. cap. 55., in glossar. Du- Cange ad verb. *Advocatus*, apud Mabillonum in prefat. 1. sect. 3. ad Act. SS. Ordinis S. Bene- dicti; ubi testatur, Advocatos, qui ad tuenda Monasteria constituti erant, cum eorum depopulatores plerumque facti essent, Seculo XIV. tandem è medio sublatos fuisse. Mentionem faciunt de Advocatis etiam *Can. Salvator*. 1. quest. 3. & Can. ab *Imperatoribus* 23. quest. 3. Et quoniam illis districte veritum erat, ne se in Disciplina Ecclesiastica immiserent, juxta prescriptum Romani Pontificis Lucii III. Prædecessoris Nostri in cap. *Præterea* 23. de *jure patr.* ubi excommunicantur, si in eam manus inferre ausi fuerint: *Advocati Ecclesiistarum in tantam noscuntur insolentiam prorupisse, ut Sacerdotes, & alios Ecclesiasticos Viros pro sua voluntatis arbitrio in Ecclesiis ipsis constituant, atque destituant.* Ex his nemo certe est, qui non intelligat, nullius esse momenti ad prætentam omnimodam exemptionem a jurisdictione Episcopi probandam, jus illud, quod Monachis ex Brunonis Testamento datum fuit, ut Advocatum sibi eligerent, eumque, justis exigentibus causis, pro arbitrio deponerent.

Subsequuntur Bullæ, seu Constitutiones Pontificias, usque ad Alexandrum VI., ex quibus nihil magis persuaderi poterat, plenam exemptionem ab auctoritate Ordinaria Episcopi concessam fuisse. Bruno Arcihepiscopo Trevirensi Monasterium, de quo agitur, fundavit in Loco Odenheim, hoc est in Diœcesi Spirensi; quod utique fieri nequivat sine consensu Spirensi Episcopi, juxta canonicas sanctiones in *Canon. quidam Monachorum*, & in *Canon. de Monachis*, in *Canon. Cœtu* 18. quest. 2., nec juxta easdem canonicas sanctiones ab ejus jurisdictione eximi poterat, non requisito ejusdem consensu: Licet enim Romanus Pontifex ex potestate absoluta, etiam sine consensu Episcopi, Monasterium plenarie ab ejus jure subtrahere possit, cum tamen, exceptis quibusdam particularibus casibus, ea absoluta potestate uti non confueverit, Episcopique idcirco concessum ante plenariae exemptionis concessione requiretur; hinc est, quod nullo in praesenti nostra hypothesi apparente vestigio requisiti consensu, nulla accedente circumstantia, ob quam requiri non debuisset, fas est afflere, privilegia utique fuisse concessa Monasterio, sed illud plenariae exemptionis nullatenus indultum fuisse. In hisce terminis versatur species facti, que agitata, & discussa est in Concilio Romano, quod habitum est coram Prædecessore Nostro Romano Pontifice Silvestro II. Anno MIL. Afferebat Abbas S. Petri de Perusio, se frui omnimoda exemptione a jurisdictione Episcopi ejusdem Civitatis, vi, ac ope privilegorum, qua sibi a Summis Pontificibus concessa fuerant. Mandavit Pontifex, ut ea ederentur, & deinde Synodus sententiam

suam proferret: Veniant Privilegia nostrorum Antecessorum Paparum, & his perletis, censeant Fratres Coepiscopi, que sit aquitatis restitudo. Allatis, lecique Privilegiis, Episcopus opposuit, Romanos Pontifices non consueuisse dare hujusmodi Privilegia plenariae exemptionis sine consensus Episcopi, in cujus Territorio Monasteria sita sunt; ideo opus est, ut exhiberetur consensus Episcopi Prædecessoris sui, cuius tempore Privilegium illud, de quo quæstio erat, concessum fuerat: *Ait Episcopus: Privilegia hæc non reprobo; sed sine consensu Prædecessoris mei, cuius temporibus illud prius Privilegium factum est, factum fuisse dico; si solum viderem consensum, haberem inde aeternum silentium.* Episcopi autem oppositioni universus Clerus respondit, consensus intervenisse, & a se vixum, ac lecum fuisse: *Vidimus omnes Epistolam Antecessoris tui, in qua, & consensu erat, & precibus, ut hoc fieret; Episcopus obnoxie posulat, cuius rei testes sumus, & secundum canonicas sanctionem verum fuisse comprobamus.* Prolata est deinde sententia secundum Abbatis petitionem, impositumque est silentium Episcopo, ejusque Successoribus. Hac omnia recentur ab Ughellio tom. 9. Ital. Sacr. & in collectione Labbeana Concil. tom. 9. pag. 1247. In casibus autem, in quibus aliquando contigit, ut a Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris plenaria exemptione a jurisdictione Episcoporum consensu Monasteriis concederetur, id utique factum est culpa, & vitio ipsorum Episcoporum, qui potestate sibi data ad regenda Monasteria, in eorum subversionem, & perturbationem abutebantur. *An ignoras, verba sunt san. mem.* Gregorii VII. Prædecessoris Nostri ad Episcopum Taurinum, quod Sancti Patres plerunque, & Religiosa Monasteria de subjectione Episcoporum, & Episcopatus de Parochia Metropolitana Sedi, propter infestationem præsidentium divisorunt, & perpetua libertate donantes, Apostolica Sedi velut principalia Capiti suo membra adhaerere sanxerunt. Nec diffimiliter respondit Alexander II. pariter Prædecessor Noster Gervasio Rhebeni, qui contraria esse ajebat Sacris Canonibus Privilegia, qua Monasterio Corbejeni concessa fuerant: *Alias esse leges Ecclesiistarum, qua sunt generales, & alias esse eas, que specialiter in Privilegiis quibusdam prærogantur Ecclesiis ad Immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines.*

Accedit in casu, de quo agitur (id quod præcipuum ac summum videtur), quod in nullo privilegiorum, qua huic Monasterio concessa fuerunt, legitur, exemplis Apostolica auctoritate fuisse Monachos a jurisdictione Episcopi, & solius Romanæ Ecclesiæ potestati submissos; idque unum satis esse videtur, ut bene concludatur, à Romanis Pontificibus Monasterio prædicto plenariam exemptionem a jurisdictione Episcopi minime datam, & concessam fuisse. Habentur etiam nunc formulae exemptionis plenariae, qua a Sede Apostolica Monasteriis, atque Ecclesiis, ab octavo usque facculo concedebantur; qua concepta sunt his verbis: *sub jurisdictione Sedis Apostolicae, & nullius alterius Ecclesiæ jurisdictionibus submittatur.* Et his iisdem verbis concepta sunt plenariae exemptiones, quas subsequentibus temporibus Religiosis Mendicantibus Romani Pontifices elargiti sunt, ut constat ex Constitut. III. & XIII. Nicolai IV. tom. 2. novi Bulliarum Ordinis Fratrum Sancti Dominici, quod in lucem editus Pater Bremonius: *Decernentes ex nunc eundem Ordinem, ac personas, Ecclesias, Oratorias, Domus, & Loca præfata, soli Romano Ponifici, & Romana Ecclesia tam in spiritualibus, quam temporalibus absque ullo medio subiacere &c. & Apostolica sedi, cui Ordo ipse nullo medio est subiectus,*

Exemptio
O. dinan-
rum jurisdi-
ctione, Apo-
stolica Se-
immedi-
tum in
bus.

& ab omni Ordinariorum jurisdictione prorsus exemptus. Cum quibus multis alia Bulla, seu Constitutiones concordant, quae extant tom. 8. ejusdem Bullarum in tract. de consensu Bullar. tit. 1. quest. 1. : Nec dissimilis est formula, qua legitur in Constitutione I. Joannis XXII. pro exemptione Ordinis Carmelitarum tom. 1. Bullarum ejusdem Religionis collecti a Patre Monsignani pag. 57. In ius, & proprietatem Beati Petri, & Apostolicae Sedis affirmans, illaque a cuiuscunque Diaconis, & cuiuslibet alterius potestate, jurisdictione, & domino, omnimode in perpetuum prorsus eximus gratia speciali. Decernentes ex nunc Ordinem vestrum &c. soli Romano Pontifici, ac dicta Sedi, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, absque ullo medio, subjacerem.

Hujus disciplina ratio, & consuetudo etiam apud Orientales.

Nec alia profectio ratione Ecclesiastica disciplina sarta tecta servari potuerit: induta quippe plenaria exemptione Monasterii ab Episcopi auctoritate, nec eodem submisso Sedi Apostolice, aut alteri Ecclesiastico Superiori, Monasterium illud acephalum remansisset, & obnoxium comminationibus Magni Gregorii Praecessoris Nostri in ejus Epistola XVIII. lib. 7. in fine, ad Marianum Episcopum Ravennatorem, relata in Can. Abbatibus 18. quest. 2., cuius verba talia sunt: *Abbatibus, qui neque sub Episcopo, neque sub Metropolitanu, neque sub Patriarche, neque sub Patriarcha sunt, nullus Episcoporum Episcopalia quelibet administret. Nota autem haec sunt etiam in Ecclesia Orientali; in qua viget adhuc Canon Concilii Chalcedonensis, & Monachi Episcoporum jurisdictioni subjecti sunt; Patriarcha autem habet ius Stauropigii, quod nihil aliud est, quam ius figendi Crucem, cum novum Monasterium in Diocesi aliquius sui Suffraganei extratur; & ius illud ipsi uni Patriarche competit, neque ad Metropolitanos extenditur. Consequens autem hujus juris est, ut Monasterium illud noviter fundatum, ubi Patriarchalis Crux fixa est, exemptum remaneat a jurisdictione Episcopi, in cuius territorio reperitur; sed, ne sine capite existat, Patriarcha illud sua immediata jurisdictioni suppositum declarat; ut legere est in nostra Constitut. 98. §. 19. Bullarum nostri tom. 1.*

Quia vero, licet in Apostolicis Constitutionibus nec plenaria exemptionis a jure Episcopali, nec immediata subjectionis Apostolicae Sedi, expressa mentio facta sit, nihilominus afferabatur, ea omnia aequipollentibus formis, ac verbis, fuisse in ipsis Apostolicis Constitutionibus significata; idcirco necesse fuit particolare earundem examen instituere, quod satis diligenter expletum est, ut ex sequentibus deprehendit potest.

In duabus Constitutionibus Honorii una, & Gregorii altera, Praedecessorum Nostrorum, quibus Monasterii Privilegia confirmantur, illud accipitur sub B. Petri, & nostra, hoc est Romanorum Pontificum, protectione. At vero hinc argui certe nequit exemptione ab auctoritate Episcopali, ut disertè respondit Innocentius III. in Cap. Ex parte 18. de Privil. Ex parte tua fuit quæsumus, utrum Clerici, & Laici, qui Literas protectionis ostendunt, in quibus persona sue expresso nomine cum omnibus rebus suis sub Apostolica protectione consistere declarantur, a jurisdictione Episcopi Diaconis sint exempti. Nos autem Tibi responderemus, quod per Literas hujusmodi ab Episcoporum suorum potestate minime subtrahuntur.

In Bulla Innocentii V. similiter Praedecessoris nostri conceditur, ut nullus Delegatus, vel subdelegatus Executor, seu etiam Conservator, auctoritate Sedis Apostolicae, vel Legatorum ipsius, in vos, aut Monasterium vestrum, excommunicatio, vel suspensionis, five interdicti sententiam valeat, promulgare, absque speciali mandato nostro

faciente plenam de hac indulgentia mentionem. Sed jam, ante Innocentium V., Clemens Papa IV., in cap. ne aliqui, de Privil. statuerat, ut hujusmodi Privilegia, exceptis iis, quæ Regibus, Reginis, eorumque Filiis, & ali ui Regulari Ordini universo concessa sunt, non protraherentur ad sententias, & excommunicationes, ab Ordinariis prolatas: *De Fratrum nostrorum consilio, ad Ordinariorum sententias, & processus editio perpetuo probum est extendi; & post Innocentium V., Bonifacius VIII. in Cap. Si Papa, de Privil. in sexto, decrevit, a jurisdictione Episcoporum minimè exemptiones eos esse, qui Privilegium obtinuerant, quod ab alio, quam à Papa, seu ejus Legato, excommunicari, suspenderi, aut interdicti non possint.*

In Litteris Lucii III., & Cœlestini III. mentia fit de censu, qui singulis annis solvi Sancto Petro debebat a Monasterio; qui Census jam oblatus fuit ab Archiepiscopo Brunone in fundatione ejusdem Monasterii, & adnotatus est in antiquissimo Libro Censuum Cencii Camerarii. At neque id alicuius momenti vim est ad questionem, de qua tractabatur; cum ab Alexandre III. definitum sit, ex solutione census, exemptionem a jurisdictione Ordinaria Episcopi minimè concludi posse; ut legitur in Cap. Recepimus, de Privil.: *Ceterum diligentiam tuam volumus non latere, quod sicut non omnes, qui specialiter B. Petri iuris existunt, annuatim apostolica Sedi Censum exsolvent, ita non omnes censuales ab Episcoporum subjectione habentur immunes. Consernit cum Pontifice Alexandre III. Bonifacius VIII. in Cap. Si Papa, de Privil. in sexto: Si vero dicatur simpliciter, quod aliqua Ecclesia Romana Ecclesia annum censem solvat, non propter hoc exempta Ecclesia dici debet. Solvatur census aut ratione libertatis donatae, aut protectionis concessæ; ut bene expendit. Innocentius III. in Cap. Constitutus, de Relig. Domib.: Nos quoque cum vel libertatis privilegium, vel protectionis præsidium aliquibus Ecclesiæ indulgenus gratis, accipimus censem gratis oblatum, & in Literis Nostris ad Successorum Nostrorum memoriam census exprimimus, & etiam quantitatem. Census autem solitus ratione, seu titulo protectionis, nunquam præjudicium aliquod juri Ordinarii intulit, ut scriptum est in laudato Cap. recepimus, de Privil., cuius verba talia sunt: Si vero ad indicium perceptæ protectionis census persolvitur, non ex hoc iuri Diaconis Episcopi aliquid videtur esse substratum. Juber Alexander III. in cit. Cap. recepimus, ut diligenter attendatur tenor Privilegii concessi, cuius sequela quedam est solutio Census: *Ipsorum tenor est diligenter attendendum: Bonifacius autem VIII. in cit. Cap. Si Papa, decernit, ut si Privilegium ad res alias limitatum sit, etiam in eo solutio census precipiatur, id pro omnimoda exemptione probanda inservire nequeat, sed pro partiali dumtaxat, restricta, & limitata, & in Privilegio disertè expressa: Idem dicimus, loquitur de exclusione plenariae exemptionis, si circa aliqua per Privilegium concedatur libertas, & clausula de censu anno persolvendo sequatur &c., his enim, & consimilibus casibus, sic in certis Privilegiati articulis, Ordinariorum jurisdictioni quantum ad alia sunt subiecti.**

Quum igitur Archiepiscopus Bruno in suo Testamento, post conventam pro Abbatie liberam Monasterii administrationem, & a quacumque seculari Potestate exemptionem; & post cautam pro Monachis facultatem eligendi sibi Abbatem, & designandi Advocatum, seu Defensorem; in harum rerum compensationem obtulerit annum Censem: *Super boc omnia Praeful sapientius Apostolicum Privilegium acquisivit, & constituit, ut unus aureus, quem Bizan-*

Lucius III.
& Cœlesti-
nus III. enun-
ciant censem
Sedi Apo-
stolice debitum.

Census non
una de causa
solvuntur.

Causæ ade-
rant solvendi
censem, extra
exemptio-
nem.

ium dicimus, singulis annis Roma ad Altare S. Petri ab Abbatte praetuli Monasterii in Pascha persolvatur; eo puto, ut libertatis istius, & iudiciorum statuta tanto perennius involvula permaneant: Cumque Romanus Pontifex Cœlestinus III. in suis Literis, post pollicitam Apostolicam suam protectionem pro bonis, quibus tunc fruebatur Monasterium, & qua tractu temporis adipisci potuisse; & post concessum Monachis Privilegium, ut si quidem Dicecianus Episcopus vellet sine solutione pecunie Abbates benedicere, consecrare Altaria, & Basilikas, Sacrum Christum, & Oleum Sanctum præbere, & Monachos Sacris Ordinibus initiare, ipse adiretur, fin minus ad quemcumque alium Episcopum pergere ipsis licitum fore; subinde addiderit: ad iudicium autem perceptu a Sede Apostolica libertatis, aureum unum annum Nobis, nosfrisque Successoribus persolveris. Ex his apertum sat, ac manifestum redditur, quod annuus Census, de quo conventum fuerat, non ad omnimodam exemptionem, sed ad partiale dumtaxat respiciebat, ac proinde ex illius solutione non recte insertur, omnimodam exemptionem datum aut conventum fuisse.

Iudem Pontifices enunciant pertinientiam Monasteriorum ad jus & proprietatem Ecclesie Romanae.

Exemptio controversa non probatur per enunciaciones.

verba narrat, non propterea illius Ecclesie exemptione est probata, nisi de libertate alter doceatur: Idcirco praesens in eo sita est indago, ut videatur, an memorata Pontificum Constitutiones ad primum, vel ad secundum casum Decretalis sint referenda.

Ad secundum autem, non ad primum visa sunt referri debere. Nec enim aut Lucius III., aut Cœlestinus III. dixerunt, Monasterium ad jus, & proprietatem Romanae Ecclesie pertinere, Privilegium exemptionis concedendo, aut super ipsius exemptione sententiando; sed id, afferuerunt in Privilegio, aut scriptura, qua facta non est principaliter super sententia exemptionis, aut libertatis. Pontifex quippe Lucius id afferuit, cum tribuit Monachis jus praespondandi Episcopo unum ex suis Religiosis, qui animarum Curam in Ecclesia a Monasterio dependente exerceret: ea tamen lege, ut praesentatus Episcopo subjectus esset in eo, quod ad animarum curam spectaret, Superiori autem Regulari in eo, quod ad Monasticam pertinet disciplinam: Quod sane non evincit totalem exemptionem a jurisdictione Episcopi, cum sit commune etiam Monachis, qui subduntur Episcopo, & assumuntur ad curam animalium.

Cœlestinus autem nedum hoc ipsum afferuit relativè ad præcedens Paschalis Privilegium, sed ulterius id afferuit, cum indulxit Monachis, ut ab alio Episcopo petere possent Sacrum Oleum, Sacrumque Christum, eumque pro Sacris Ordinationibus adire, si Episcopus Dicecianus pro sacris illis rebus pecuniam exigere attentasset, ut superius dictum est: quod omne in universum nihil continet, quod ad præsentam exemptionem attingat. Plura enim supperunt exempla Monachorum, quibus a jurisdictione Ordinarii penitus exemptis, facta est libera protestas accipiendi a quocumque Catholico Episcopo Sacrum Christum, Sacrosque Ordines, non in penam simoniaci criminis Dicecianus Episcopi, sed in signum, atque indicium omnimodæ libertatis, ut hac de re fidem faciunt Cap. Constitutus, de Relig. Domib., Cap. Cum nullus, de temporib. Ornat. in sexto; & Constitut. 76. §. 9. Bullarii Nostrorum Tom. I. Et plurima quoque extant Regularium privilegia, quibus ita a Sacro Tridentino Concilio derogatum est, ut quamvis antea possent in sua plenaria exemptionis signum a quocumque Catholico Episcopo Sacros Ordines suscipere, id tamen de cetero ipsis interdictum fuerit, ac demandatum, ut Sacre Ordinationis munus a proprio Episcopo, in cuius Diœcesi situm est Monasterium, omnino accipere deberent; nisi post eandem Synodum novum Privilegium indulxum eis fuerit, in quo expressis, atque aperitis verbis concedatur, posse eos a quocumque Catholico Antistite Ordines recipere, juxta præscriptum Constitutionum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, quæ a Nobis innovatae & confirmatae fuerunt in novissima nostra Constitutione, que incipit Impositum Nobis, data die xxvii. Februarii hujus vertentis anni.

Absoluto Constitutionum Apostolicarum examine, deuentum est ad examinanda Imperialis Diplomata, in quibus tamen expendendis haud opus vnum est diuini immorari. Siquidem in nonnullis eorum legitur, Monasterium esse sub Romana Ecclesia Mundiburdio, & Majeestate; id autem nihil aliud significat, quam protectionem, & defensionem, ut aperte colligitur ex formulis Marculphi Monachi superius laudati lib. I. cap. 24., ubi agit de Mundeburde Regis, & Principis, & ut etiam appareat ex Dictionario verborum Longobardorum, quod positum est in fronte Bullarii Cassinensis, quod collectum est a P. Margareno, & fusili ex Glossar. Du-Cange, ad verbum Mundiburdum. In aliis autem

3. De Imperialibus Diplomatibus.

Ea vel conformatiora sunt Privilegiorum Apostolicorum, vel ad exemptionem non spectant.

Precilia
Constitutio
nes nihil
ponunt.

De Conf
tatione Luc
III.

Privilegia
recipiendi
Ordinarii
quoemque
datu in
diuum fin
niaci. cit
nis.

refer-

refertur, & confirmatur Testamentum Archiepiscopi Brunonis; Aliqua respiciant conservacionem bonorum temporalium, & provident tantummodo, ne Monachi Advocatorum angariis opprimantur; cetera demum confirmant, atque corroborant quæcumque vel a præfato Archiepiscopo disposita, vel a Romanis Pontificibus concessa fuerunt. Quamobrem opportuna maximè consentanea rei proposita videntur verba Innocentii III. Prædecessoris Nostri in *Cap. inter Dilectos, de fid. Instrument.*, ubi in simili controversia respondit in hunc modum: *Cum ergo confirmatorum tantum exiterit, sicut quad illa, quæ deducuntur in iudicium, si principale non tenuit, nec accessorium, quod ex eo, vel ob id dignoscitur esse secundum. Pari modo cetera Privilegia Romanorum Imperatorum, etiam si vera fuissent, & sine suspicione, ad probationem tamen, cum nihil aliud, quam puram confirmationem continentur, invalida probarentur.*

II.
De secularizatione Monasteriorum, & erectione Collegiarum.

Antiqua Privilegia confirmantur ab Alexandro VI.

Et alia conceduntur novo statui opportuna.

Privilegia honoris non inducunt exemptio.

refertur, & confirmatur Testamentum Archiepiscopi Brunonis; Aliqua respiciant conservacionem bonorum temporalium, & provident tantummodo, ne Monachi Advocatorum angariis opprimantur; cetera demum confirmant, atque corroborant quæcumque vel a præfato Archiepiscopo disposita, vel a Romanis Pontificibus concessa fuerunt. Quamobrem opportuna maximè consentanea rei proposita videntur verba Innocentii III. Prædecessoris Nostri in *Cap. inter Dilectos, de fid. Instrument.*, ubi in simili controversia respondit in hunc modum: *Cum ergo confirmatorum tantum exiterit, sicut quad illa, quæ deducuntur in iudicium, si principale non tenuit, nec accessorium, quod ex eo, vel ob id dignoscitur esse secundum. Pari modo cetera Privilegia Romanorum Imperatorum, etiam si vera fuissent, & sine suspicione, ad probationem tamen, cum nihil aliud, quam puram confirmationem continentur, invalida probarentur.*

Ut verò ad secundum statutum, seu conditionem Monasterii Odenheimensis, nempè ad ejus secularizationem descendamus: Redactum est quidem Monasterium Odenheimense è statu Monachali in secularium Ecclesiam Collegiatam a Prædecessore Nostro Alexandro Papa VI., qui edidit Apostolicas suas Litteras, supplicante Maximiliano I. Imperatore, ut superius dictum est, an. MCCCCXCIV., quo tempore in Spirens Diceceps etiam Monasteria secularata, & in Collegiatas secularares mutata fuerunt, ut testatur Trithemius *Tom. 2. Annalium Hirsaugensem*, ad annum Christi MCCCCXCVII.: *Quid dicam de Ludovico Spirens Episcopo, sub quo translatæ fuerunt ab Ordine Nostro in secularares Ecclesias Collegiatas Monasterium Odenheim, & Monasterium in Sansheim. In dicta secularizatione Bulla Alexандri VI. præservantur prænova Ecclesia Collegiatæ: Libertates, ac spiritualia, & temporalia Privilegia, dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus Nostris, ac Imperatoribus, Regibus, ac aliis quomodolibet concessa, ut scilicet ad rectam Ecclesiam hujusmodi perpetuo spectent: Conceditur Præposito privilegium utendi Mitra, & Baculo Pastorali, aliisque particularibus insignibus, tam in Ecclesia, quam extra ipsam, & impertiendi Benedictiōnem ad Missam, ad Veiperas, & ad Matutinum, dummodo præsens non adsit Prælatus aliquis, aut Legatus Sedis Apostolica: Demandatur collatio Præpositura, & Canonicum, aliorumque Beneficiorum juxta Germanica Concordata; Tribuitur Præposito, Decano, & Capitulo facultas condendi Statuta, & Ordinationes, consentaneè ad Sacros Canones, pro bono regime Ecclesia, & Personarum, qua ipsi Ecclesia addictæ sunt; Demum datur facultas erigendi, & fundandi nonnullas Cappellianas, & novissimo loco nominantur ejusdem Constitutionis executores.*

Si autem inter jura, privilegia, & libertates Monasterio concessas, non aderat omnimoda exemptio ab Auctoritate Ordinaria, nemo est, qui non videat, eam exemptionem in novam Ecclesiam Collegiatam transfire nequivisse. Quoad cetera verò jura, & privilegia, quibus Monasterium non fruebatur, verè quidem affirmari potest, ei inservire posse ad constitutandam eandem Ecclesiam in gradu Ecclesia Collegiatæ illustris, & admodum insignis, nunquam verò ad ei afferendam, vindicandamque plenam exemptionem a jurisdictione Episcopi; cum plurimi reperiantur Abbates, & Prælati, qui usum Pontificalium habent, nihilominus a jurisdictione Ordinaria minime sunt exempti. Propterea Romatus Pontifex Clemens IV. in *Decretali*, *Ut Apostolica, de Privilegiis in sexto*; decrevit, ut Abbates, & alii exempti, quibus usus Pontificalium est a Sede Apostolica concessus, in

Provincialibus Conciliis, & Episcopilibus Synodus ut possint Mitris tantummodo aurifificatis, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentibus: Prælati autem non exempti, sed qui usum Pontificalium habent, in iisdem sacris Conventibus, Mitris puris dumtaxat, & simplicibus, albis, & plenis uterentur.

Quod verò attinet ad amplam facultatem condendi Statuta, & Ordinationes, etiam cum potestate coercendi contumaces, & inobedientes, non desunt graves Autores, qui affirman, hujusmodi facultatem Capitulis competere, etiam independenter ab Episcopo, in iis, quæ respiciunt regimen proprie Ecclesiæ, & observantiam Ecclesiastica disciplinae. Quamvis a pluribus alius contradicatur, ut videtur licet in *Tom. 1. Respons. Canon. pag. 106. bon. mem. Jacobi Lanfredini Sanctæ Romana Ecclesiæ Cardinalis*, cuius libenter meminimus, propter benevolentiam, & existimationem, qua eum, donec hanc mortalem vitam egit, semper prosequitum sumus. Itaque facultas Capitulo novæ Ecclesiæ Collegiatæ ab Alexandro VI. attributa, nihil aliud probat, quam eundem Pontificem voluisse, ut certò, & sine controversia jus illud Canonici haberent, quod in dubium revocari poterat; nequaquam tamen, ut inferri possit prætensa exemptio ab auctoritate Ordinarii.

Quod verò postea temporis actum est, anno scilicet MDVII., id pertinet ad translationem Ecclesiæ Collegiatæ ē loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalensem, qui est ultimus Monasterii Odenheimensis status ex tribus a Nobis superius indicatis. Animadvertis nempè Capitulum, quod benè ac præclarè secum actum esset, si prefata Ecclesia ē loco infrequenti, & insulari, ad Oppidum, & frequenti Populo, & salubribi aere prædium transferretur. Quare rogatus est Episcopus, ut hujusmodi translationi consentire vellet; qui assensum præbui non sine variis passionibus; inter quas una fuit, ut Episcopo reservarentur causæ criminales, si quæ unquam exortior aduersus Præpositum, Decanum, Canonicos, & Vicarios, & Cappellanos prædicta Ecclesiæ Collegiatæ, & in quibus esset locus penæ corporis afflictiva; ita tamen, ut contra prædictos non Procurator Fiscalis ageret, sed Commisarius, qui ab Episcopo darentur; Et consequenter ad capitulationes conventas, Episcopus progressus est ad translationem Collegiatæ de loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalensem, utens sua auctoritate Ordinaria, & habito prius consensu Capituli suæ Cathedralis; assignataque pro Collegiatæ prædicta in eodem Bruchsalensi Oppido Ecclesia sub invocatione Beatae Mariæ Virginis; & ē diuerso imperata demolitione, suppressione, & profanatione veteris Monasterii, & Ecclesiæ Odenheim, excepta solummodo unica Cappella, in qua voluit quotidie Sacrum fieri. Id autem omne actum est, salvis præcedentibus passionibus, seu capitulationibus: *Salva ordinatione Nostra inter Præpositum, Decanum, & Capitulum dicitur Ecclesia*. Et quoniam in eadem translatione reservata fuerat auctoritas Sedis Apostolica, quum hanc Episcopus, Præpositus, Decanus, & Capitulum supplices adiuvissent, sanguinem. Prædecessor Noster Julius Papa II. universa confirmavit: *Salva quadam ordinatione per diuum Episcopum super ingressu, & habitatione diuti Oppidi, inter Præpositum, Decanum, & Capitulum.*

Tota verò hujus facti serie inspecta, nulla res est, que prætenata omnimodam exemptionem ab auctoritate Ordinarii non excludat. Quin immò ad eam penitus eliminandam, id unum, quod supra innuimus, observare sufficiat, nimur reservatam fuisse Episcopo cognitionem caularum criminalium contra Canonicos,

Facultas condendi Statuta, & coercendi contumaces; non inducit exemptionem.

III.
De translatione Collegiatæ ad Oppidum Bruchsal.

Ea fit auctoritate Ordinarii, sub pauci conditionibus.

Exemptio magis, magis excluditur.

aliosque, qui Capitulum Collegiatae Ecclesiae componebant: Quæ sane res est tanti momenti, ut quum Sacrosancta Tridentina Synodus vellet in integrum revocare jurisdictionem Ordinariorum non parum labefactatam, id præcipue decreverit, ut caufæ criminales privativè pertinenter ad Episcopos, adempta eorum cognitio Decano, Archidiacono, alijisque inferioribus, ut cap. 20. sej. 24. de Reformat. quisque per se videre potest.

IV.
De Actibus
hinc inde al-
legatis.

In dubio
standum pro
jurisdictione
Ordinarii.

Resolutio
Causæ pro
Episcopo.

Edictio Sen-
tentiaz.

Clausulae &
Decreta salu-
taria.

At præter rationum momenta, de quibus hoc usque differimus, complures insuper actus hinc inde afferebantur, tam scilicet pro parte Capituli, ad prætenam omnimodam exemptionem adstruendam, quam pro parte Curia Episcopalis, ad eam excludendam; mutuæque vicissim exceptions contra hos, & contra illos opponabantur. Verum ambages omnes, & difficultates, qua ex illis emergebant, videbantur unica consideratione dissolvi posse. Si quidem aut actus illi omnes, tum pro Capitulo, tum pro Curia Episcopali allati, pro authenticis haberi debebant, aut secus; Quodcumque assenseretur, jus Curia Episcopalis salvum, arque integrum remanebat. Si enim omnes erant authentici, porrò & numero, & auctoritate, & pondere præstabant illi, qui pro Episcopo allati sunt; quibus insuper favor, & assistentia juris accedebat; Sin autem de eorum veritate alter censendum esset, omniesque tamquam nullius auctoritatis, & momenti rejiciendi forent, satis erat Curia Episcopali, ut adversarium vinceret assistentia juris, cuius favorem pro jurisdictione Episcopi in tota sua Diccesi canonicae sanções stare voluerunt.

Quæ haecne a Nobis exposta sunt, fundamenta fuerunt rationum, quibus innixi Dilecti Filii Apostolici Palatii Nostræ Auditores, die xv. elapsi mensis Septembris, coram Nobis, ut dictum est, congregati, rogative quid censerent de quæstione in hunc modum proposita: *An constet de exemptione Capituli ab Ordinaria jurisdictione Episcopi in casu &c., unanimi consensu responderunt: Negative, salvis ordinacionibus in actu translationis.* Eorum sententiam, quam æquitati, & justitia consonam, & Canonicas sanctionibus consentaneam censuimus, eadem die amplexi sumus; nunc vero, ut ea, qua a Nobis, de præmissorum consilio, atque etiam omnium rationum momentis per Nos ipsos maturè persensis, consideratisque totius litis Instrumentis, & quæ hinc inde fuerunt proposita, diligenter auditis, definita sunt, in futurum semper valeant, & perennem obtineant firmitatem; hac Nostra in perpetuum valitura sanzione decernendo pronunciavimus, & pronunciando decernimus: *Capitulum Secularis Ecclesie Collegiata Oppidi Bruchsalensis exemptum non esse a jurisdictione Episcopi Spirensis: salvis tamen ordinationibus, & conventionibus, quæ facta fuerunt in actu translationis è Loco Odenheim ad Oppidum Bruchsalense anno MDVII., seu alio riori tempore; quam sententiam per hæc Apostolica scripta edicimus, promulgamus, & Apostolice potestatis Nostræ plenitudine communimus, & roboramus.*

Præentes igitur Decretales Literas, etiam ex eo, quod Capitulum, & Canonici prædictæ Collegiata Ecclesie, ac alii quicunque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes (quibus omnibus, & singulis perpetuum desuper silentium imponimus, atque os occludimus) eisdem præmissis non censerent, alia que quavis de causa quantumvis juridica, & legitima, de ullo subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Nostræ, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in controversiam vocari, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum,

aliudque juris, facili, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari nullatenus unquam posse, sed semper, & perpetuo validas, & efficaces esse, & fore, & ab iis, ad quos spectat, & in futurum spectabit, firmiter & inviolabiliter observari, eisque omnino acieci: Sicque, & non aliter in præmisli censi, & ita per quoscumque Judges Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & potestate fungentes, ac dignitate, & honore fulgentes, etiam Causarum Palatii Apostolici prædicti Auditores, ac Sancta Romana Ecclesiæ Cardinales, etiam de Late Legatos, Vice-Legatos, & Sedis Apostolicæ Nuntios, ac quacumque Congregacionem, sublata eis, & eorum cuiilibet quavis alter, quam juxta sententiam a Nobis prolatam hujusmodi, judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quocumque Judicio, & in quacumque instantia, ubique judicari, & definiri debere; Et si secus super præmissis, aut circa ea, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Non obstantibus Lite super præmissis haecne pendente, cuius litis statum, & merita, & alia quacumque etiam specificam, & individuum mentionem, & expressionem requirentia, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis haberi volumus; nec non, quatenus opus sit, Nostra, & Cancellarie Apostolicæ Regula de jure quæsto non tollendo, dicitæque Collegiata Ecclesie, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis Statutis, ac stiibus, usibus, & consuetudinibus, etiam in veteratis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apostolicis tam per dictum Alexandrum VI., quam per quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores Nostros prædicti Collegiata Ecclesie, ac Ordini, cuius ipsa olim existebat, quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, illorum tenores itidem pro plenè, & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, ad præmissorum effectum, & quatenus sententia hujusmodi a Nobis prolatæ adverfari videantur, latissimè, & plenissimè, ac specialiter & expresse harum serie derogamus, ac derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Volumus autem, ut earundem præsentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & Sigillo Persona in Dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra illud adhibeat, quæ haberetur ipsi præsentibus si originaliter forent exhibita, vel ostensa. Quodque eadem præsentes, seu earum exempla etiam impressa, per aliquem ex Cursoribus Nostris in solitis Alma Urbis locis, & per aliquem Curia Episcopalis Spirensis Ministrum, seu Officiale ad id deputari solitum, ad valvas Palatii Episcopalis, seu in aliis consuetis, aut opportunitatis locis, publicata, & affixa, omnes & singulos, quos concernunt, seu conceruent in futurum, perinde affiant, & arcent, ac si unicuique eorum personaliter intimata, & notificate fuissent.

Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam Nostræ Sententia, Definitionis, Decreti, derrogationis, & voluntatis infringere, vel ei austi temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apofolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo septingentesimo quadragesto septimo, decimo | 1747.

sexto Kalendas Decembris, Pontificatus Nostri
Anno Octavo.

D. Card. Passioneus,

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

I. C. Boschi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevia.

Publicata die 2. Decembris 1747.

XLI.

De Officio Scriptorum Sacrae Pœnitentiarie
Apostolice.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio &c.

QUAMVIS jam usque ab anno Incarnationis Dominicae millesimo septingenteisimo quadragesimo quarto Idibus Aprilis Apostolice Literæ sub Plumbo a Nobis editæ fuerint, quarum initium est: *In Apostolica Pœnitentiarie Officio*, quoque in Bullario Nostro impreßa sunt *Tom. I. num. XCVI.*, in eisque a Nobis provida Leges, & Ordinationes fuscè statutæ fuerint, ab omnibus Officii Pœnitentiarie Officialibus, & Ministris, ac nominatim ab ipsis Procuratoribus, seu Secretariis, & a Scriptoribus tam ordinariis, quam extraordinariis, observanda; quum tamen aliquid ad hujusmodi Ministrorum Officia pertinens, addendum adhuc esse judicaverimus, ad implendas Apostolici ministerii Nostri partes æquali studio intenti, ac Motu simili &c., omnia primum, & singula in præcitatibus nostris Literis, & in aliis etiam super facultatibus Majoris Pœnitentiarie, ipsius Pœnitentiarie Officii, eadem die datis, incipien. *Pænor bonus*, & in prefato Bullario Nostro impreßis *num. XCV.*, disposita, atque contenta, iterum approbantes, & confirmantes; ulteriora hac manda edicere, & constituere, ac præsentis Schedula vigore communire decrevimus; quam quidem Schedulam in Tabulario ipsius Pœnitentiarie ad perpetuam rei memoriam affervari præcipimus; Mandantes dilecto Filio Nostro Joachimo Tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem Presbytero hujus Sanctæ Romanae Ecclesiæ Cardinali hodierno ex Nostra electione, ac deputatione Majori Pœnitentiarie, ejusque Successoribus pro tempore futuris, ut juxta ipsius tenorem, & continentiam segerentes, Nostram in hisce rebus voluntatem in posterum exactè observent, & ab aliis, ad quos pertinet, inviolabiliter, & cum effectu observari faciant.

Sane, quum inter alia munera, & officia Nobis olim in minoribus constitutis a Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus commissa ac demandata, illud etiam Doctoris in Decretis in prefato Apostolice Pœnitentiarie Officio plures annos exercuerimus, ex ipso usu, & experientia satis compertum habemus, quanti momenti sit Officium Procuratoris, seu Secretarii ejusdem Pœnitentiarie; & quām impossibile sit aliquem in idoneum Procuratorem, seu Secretarium evadere, qui non antea in Scriptoris officio diu meruerit; quum ad habendam necessariam Procuratori hujusmodi peritiam, minimè sufficiat Canonici juris, aut etiam Theologiae Moralis scientiam acquisivisse, sed præterea necesse omnino sit in ipsius Pœnitentiarie Officii stilo, & praxi versatum esse; id quod nonnisi ex diuturno exercitio in Scriptoris vel ordinarii, vel extraordinarii munere fas est obtinere.

Quare, quum Nobis ex quorundam fide dignis relationibus innotescat, nonnullos esse, qui, privatim aliorum servitiis addicti, ad hujusmodi Scriptorum sive ordinariorum, sive extraordinariorum officia adipirare, vel alias ad ea admissi, ipsa etiam deinceps retinere contendant; unde eveniat, aut evenire possit, ut hi, in diversis hujusmodi aliorum servitiis occupati, nequaquam valeant debitam Apostolice Pœnitentiarie Procuratoribus, seu Secretariis assistentiam præbere; utque ipsi, quantumvis præstantibus forsan animi dotibus prædicti, nunquam tamen apti, arque experti Scriptores evadant; adeoque, si unquam ad Procuratorum officia promoverentur, multo minus ad ea exercenda habiles, & idonei inveniri possent; animadverso etiam publico incommode, & gravi animarum detimento recurrentibus ad ipsum Pœnitentiarie Officium obveniente, dum ejusdem Officii expeditiones, hujusmodi Scriptoribus alieno servitio addictis demandata, indebet protrahuntur, & in tempore majoris necessitatis sapè deficiunt.

Hinc est, quod Nos, præmissis, aliisque justis causis animum nostrum moventibus addicti, prefato Joachimo Presbytero Cardinali, ejusque in predicto Officio Majoris Pœnitentiarie Successoribus in perpetuum districte mandamus, ut neminem in posterum ad hujusmodi Scriptorum sive ordinariorum, sive extraordinariorum officia eligant, vel admittant, qui affidus aliquis persona cuiuscumque gradus, ordinis, aut dignitatis, etiam expresse individualiter, servitiis actu addictus, vel alterius Officii, aut muneric exercitio continenter occupatus esse dignoscatur; volentes, ut si quis de praesenti inter hujusmodi Pœnitentiarie Ministros reperiat alieni servitii, aut incompatibilis Officii vinculo districtus, is quidem è Ministrorum hujusmodi Catalogo minimè expungatur; Verumtamen ad superiorita ejusdem Pœnitentiarie ministeria, durante hujusmodi vinculo, nequeat promoveri.

Porro in prefatis nostris Literis, quas super Apostolice Pœnitentiarie Officialibus, eorumque muneribus, edidimus, antiquioribus Prædecessorum nostrorum Constitutionibus inherentes, libenter statuimus, ut tam Procuratorum, quam Scriptorum ordinariorum Officia, prævio semper concursu, conferri debeant; decernentes omnes hujusmodi Officiorum collationes, quas aliter forsitan, etiam ab ipso Romano Pontifice, fieri contingeret, irritas fore, & inanes: Quod quidem non alia de causa a predictis Prædecessoribus, & a Nobis statutum fuit, quam ut hujusmodi munera, & officia dignioribus aptioribusque personis; quantum fas est, conferantur. Quapropter omnibus, ad quos spectat, seu spectabit in futurum in concursibus hujusmodi judicium suum interponere, iterum iterumque districte injungimus, ut, nullâ officiorum, aut commendationum ratione habitâ, juxta majorem dumtaxat personalium idoneitatem suffragiorum suorum prærogativam concedant. Ipsique demum Cardinali Majori Pœnitentiarie, ejusque Successoribus mandamus, ut extraordinarios Scriptores ea expressa lege obstringant, ut Procuratoribus, seu Secretariis frequenter adesse non prætermittant, quod valeant in Pœnitentiarie praxi, & stilo, quam peritissimi evadere; scientes fe neque ad concursus in futuris Scriptorum ordinariorum, aut Procuratorum, seu Secretariorum vacationibusullo pacto admittendos; nec ullo subsidio ordinario, aut extraordinario donandos fore; nisi qualibet vice super injuncta sibi assiduitate oportunas probationes, & legitima testimonia ipsi pro tempore existenti Majori Pœnitentiarie exhibeant; seque etiam